

HALACHIC AND HASHKAFIC ISSUES IN CONTEMPORARY SOCIETY

75 - CLIMATE CHANGE & ENVIRONMENTALISM TORAH IMPERATIVE OR SECULAR RELIGION?

OU ISRAEL CENTER - WINTER 2017/2018

A] CLIMATE CHANGE

A1] A REAL ISSUE

1. ... there is a strong, credible body of evidence, based on multiple lines of research, documenting that climate is changing and that these changes are in large part caused by human activities. While much remains to be learned, the core phenomenon, scientific questions, and hypotheses have been examined thoroughly and have stood firm in the face of serious scientific debate and careful evaluation of alternative explanations Some scientific conclusions or theories have been so thoroughly examined and tested, and supported by so many independent observations and results, that their likelihood of subsequently being found to be wrong is vanishingly small. Such conclusions and theories are then regarded as settled facts. This is the case for the conclusions that the Earth system is warming and that much of this warming is very likely due to human activities.

America's Climate Choices: Panel on Advancing the Science of Climate Change¹

Almost all scientists agree that (i) the climate is changing; and (ii) some of that change is due to human activity.² This is no clear agreement on what the effects of climate change will be, but many people are concerned that these may be negative and damaging. Additionally, there are more local dangers - oil spills, smoke pollution, chemical dumping, ozone depletion, gas leaks, nuclear fall-out. There is incontrovertible evidence of the now consistent over-use and damaging use of natural resources. Although we are cushioned from the effects of this in a first-world country, the unsustainability of our use of the planet is becoming a major crisis.

A2] AN EMERGING SECULAR 'RELIGION'?

2. Today, one of the most powerful religions in the Western World is environmentalism. Environmentalism seems to be the religion of choice for urban atheists. Why do I say it's a religion? Well, just look at the beliefs. If you look carefully, you see that environmentalism is in fact a perfect 21st century remapping of traditional Judeo-Christian beliefs and myths.

There's an initial Eden, a paradise, a state of grace and unity with nature, there's a fall from grace into a state of pollution as a result of eating from the tree of knowledge, and as a result of our actions there is a judgment day coming for us all. We are all energy sinners, doomed to die, unless we seek salvation, which is now called sustainability. Sustainability is salvation in the church of the environment. Just as organic food is its communion, that pesticide-free wafer that the right people with the right beliefs, imbibe.

Eden, the fall of man, the loss of grace, the coming doomsday - these are deeply held mythic structures. They are profoundly conservative beliefs. They may even be hard-wired in the brain, for all I know. I certainly don't want to talk anybody out of them But the reason I don't want to talk anybody out of these beliefs is that I know that I can't talk anybody out of them. These are not facts that can be argued. These are issues of faith.

And so it is, sadly, with environmentalism. Increasingly it seems facts aren't necessary, because the tenets of environmentalism are all about belief. It's about whether you are going to be a sinner, or saved. Whether you are going to be one of the people on the side of salvation, or on the side of doom. Whether you are going to be one of us, or one of them.

Michael Crichton in a speech to the Commonwealth Club, San Francisco, Sept 15 2003³

1. America's Climate Choices: Panel on Advancing the Science of Climate Change; National Research Council (2010). Advancing the Science of Climate Change. Washington, D.C.: The National Academies Press. ISBN 0-309-14588-0.
 2. See <https://climate.nasa.gov/> for an excellent presentation.
 3. See http://www.pe.tamu.edu/DL_Program/graduate_seminar_series/Documents/MichaelCrichton_environmentalism.pdf
 To download more source sheets and audio shiurim visit www.rabbimanning.com

3. Describing environmentalism as a religion is not equivalent to saying that global warming is not real. Indeed, the evidence for it is overwhelming, and there are powerful reasons to believe that humans are causing it. But no matter its empirical basis, environmentalism is progressively taking the social form of a religion and fulfilling some of the individual needs associated with religion, with major political and policy implications.

Environmentalism as Religion, Joel Garreau, The New Atlantis, Journal of Technology and Society - Summer 2010⁴

For many years now people have been referring to 'environmental sins'⁵. The pope has also declared destroying the environment to be a sin.⁶ What is (lehavdil) the Torah perspective on such issues?⁷

B] IS THE RELIGIOUS WORLDVIEW TO BLAME?

4.

By EDWARD B. FISKE
Special to The New York Times

CLAREMONT, Calif., April 30
—A group of Protestant theologians asserted here today that Christianity had played its part in provoking the current environmental crisis and that any solution to it would require major modification of current social and religious values.

Among the values to come under attack were the right of couples to have large families, the need for a constantly expanding economy and the sacredness of human life over against the rest of nature.

The theologians, 20 in number, were participants in a three-day conference on the "theology of survival," which ended today at the School of Theology at Claremont. It was the first major symposium to be convened to consider the religious dimensions of the ecological issue.

Virtually all of the scholars agreed that the traditional Christian attitude toward nature had given sanction to exploitation of the environment by science and technology and thus contributed to air and water pollution, overpopulation and other ecological threats.

Basic to this assertion is the commandment in Genesis 1:28 for man to be "fruitful and multiply, and fill the earth and subdue it, and have dominion over the fish of the sea and over the birds of the air and over every living thing that moves upon the earth."

In a well known article in Science magazine, Lynn White Jr., a professor of history at the University of California at Los Angeles, argued that this idea—coupled with Judeo-Christian rejection of pagan beliefs in the divinity of nature—made it possible for Western society to "exploit nature in a mood of indifference to the feelings of natural objects."

The theologians also agreed that for several centuries theology, like Western philosophy, has gone too far in making man the center of attention.

John B. Cobb Jr., a professor at Claremont who is regarded as a major American theologian, asserted that this trend began with Descartes, who made human thought the starting point of philosophy, and that its effect had been "to reduce love of the subhuman world to sentimentality."

New York Times, Op Ed, May 1, 1970⁸

5. One of the great achievements of the prophets was the repudiation of nature as an object of adoration. They tried to teach us that neither nature's beauty nor grandeur, neither power nor the state, neither money nor things or space are worth our supreme adoration, love, sacrifice or self-dedication. Yet the desanctification of nature did not in any way bring about an alienation of nature. It brought man together with all things in a fellowship of praise. The biblical man could say that he was 'in league with the stones of the field' (Job 5:23).

Rabbi A.J. Heschel - God in Search of Man, 1959 (pp 90-91)

6. To appeal to contemporary man to revert, in this twentieth century, to a pagan-like nature worship in order to restrain technology from further encroachment and devastation of the resources of nature, is a piece of atavistic nonsense.

Rabbi Norman Lamm - A Jewish View of the Environment and Ecology, Lecture given at the Haifa Technion - Oct 7 1996

4. See <https://www.thenewatlantis.com/publications/environmentalism-as-religion>

5. See <http://www.independent.co.uk/news/uk/gummer-identifies-the-seven-deadly-environmental-sins-pressure-group-attacks-complacent-pope-1486285.html>

6. <https://www.theguardian.com/world/2016/sep/01/pope-francis-calls-on-christians-to-embrace-green-agenda>

7. For an excellent shiur, source sheet and presentation see *Nature and Nurture - Judaism and Environmentalism* - Rabbi Ya'akov Trump. Available at <http://www.yutorah.org/lectures/lecture.cfm/795955/rabbi-ya-akov-trump/nature-and-nurture-judaism-and-environmentalism/>

8. For the full article see the source sheet by Rabbi Trump ob cit.

C] IS THERE A JEWISH POSITION ON ENVIRONMENTALISM?

7. But there's a big difference between trying to make Judaism relevant to contemporary problems, and trying to turn it into a reflection of contemporary attitudes. And it's the latter of these two activities that "eco-Judaism" is engaged in. As such, it's really – like many other kinds of modern Judaism before it, starting with the Reform movement in 19th-century Germany – more of an "echo-Judaism." I'd like to propose a simple test to determine if "eco-Judaism" is a natural outgrowth of Jewish theology and thought. Suppose you're not already an environmentalist. Would a knowledge of rabbinic Jewish texts and traditions turn you into one?

The answer, of course, is no. The fact is that rabbinic Judaism, traditionally, has had very little to say about environmental problems, for the simple reason that Jews have lived for the better part of their history in the Diaspora – and the Diaspora was never considered by them to be their true environment. The rabbis thought about many things, but the environment, in the sense in which the word is now used, was never one of them.

Hillel Halkin⁹ - Green Judaism - Commentary 2 June 2007¹⁰

- Is Hillel Halkin correct? Can he speak for all of 'rabbinic Judaism'?

D] MODEL 1: MAN'S ROLE IN THE WORLD - OWNER AND GUARDIAN

8. (כז) וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת-הָאָדָם בְּצַלְמוֹ בְּצַלְמֵ אֱלֹהִים בָּרָא אֹתוֹ זָכָר וּנְקֵבָה בָּרָא אֹתָם: (כח) וַיְבָרֵךְ אֹתָם אֱלֹהִים וַיֹּאמֶר לָהֶם אֱלֹהִים פְּרוּ וּרְבוּ וּמְלֵאוּ אֶת-הָאָרֶץ וּכְבֹּשְׂתָהּ וּרְדוּ בְּדֹגַת הַיָּם וּבְעוֹף הַשָּׁמַיִם וּבְכָל-חַיַּה הָרֶמֶשׂת עַל-הָאָרֶץ:

בראשית א

Mankind is uniquely created as a Tzelem Elokim. He is enjoined to fill the world and subdue it. Clearly, man is not simply a part of the environment. His role and his right is to use this world for the benefit of Mankind.

- Central to a Jewish worldview is an anthropocentric focus - that the human race has a special role and privilege on the planet and should not see itself as simply another one of the millions, perhaps billions of species on the planet.¹¹

9. (ח) וַיִּטֵּעַ ה' אֱלֹהִים גֶּן-בְּעֵדֶן מִקְדָּשׁ וַיִּשֶׂם שֵׁם אֶת-הָאָדָם אֲשֶׁר יָצָר: ... (טו) וַיִּקַּח ה' אֱלֹהִים אֶת-הָאָדָם וַיַּנְחֵהוּ בְּגַן-עֵדֶן לְעִבְדָּהּ וּלְשִׁמְרָהּ: (טז) וַיִּצַּר ה' אֱלֹהִים עַל-הָאָדָם לֵאמֹר מִכָּל עֵץ-הַגֶּן אָכַל תֹּאכַל:

בראשית ב

Man is placed into the Garden of Eden to work it and to guard it. Here, the focus seems much more on the obligation of man to develop and protect the world - to work it and to guard it. In this sense the world is given to us in trust and not as outright owners.

10. א [יג] ראה את מעשה האלהים כי מי יוכל לתקן את אשר עותו. בשעה שברא הקדוש ברוך הוא את אדם הראשון נטלו והחזירו על כל אילני גן עדן ואמר לו 'ראה מעשי כמה נאים ומשובחין הן וכל מה שבראתי בשבילך בראתי. תן דעתך שלא תקלקל ותחריב את עולמי, שאם קלקלת אין מי שיתקן אחריך'

קהלת רבה (וילנא) פרשה ז

Chazal understand that Mankind's privilege in the Garden of Eden was given with a stern warning that he must not destroy that world. For if he did, there would be no way to restore it for future generations!

D1] SHABBAT

11. The unique provisions of the Sabbath law serve to keep this very practical consideration in the forefront of our minds. We are stopped on this one day from exercising our characteristic human powers of producing and creating in the material world. By this very inactivity we lay these powers in homage at the feet of God Who gave them In fact it says to us every week what God told the first human being: 'I have placed you in this world of mine; everything I have created is for you. Set your mind to it that you do not corrupt and destroy my world'. Here we have the essence of Sabbath. The same act that proclaims man's freedom also declares his subservience to God. To use all one's powers in the service of God - there is no greater freedom than this.

The Sabbath, Dr I. Grunfeld p. 18

9. Contemporary Israeli writer and translator. Great-grandson of the Netziv!

10. <https://www.commentarymagazine.com/culture-civilization/religion/judaism/green-judaism/>

11. The Jewish hashkafa on this issue runs counter to the direction of much of early modern and modern secular philosophy and science on this issue - particularly Hume and Darwin - which increasingly denied the anthropocentric focus which had been fundamental to a religious worldview.

D2] SHEMITTA AND YOVEL

12. (כג) וְהָאָרֶץ לֹא תִמְכַּר לְצַמְמֶתָהּ כִּי-לֹא הָאָרֶץ כִּי-גֵרִים וְתוֹשְׁבֵי אֲתָם עִמָּדֶי:

ויקרא כה:כג

*The mitzvot of Shemitta and Yovel to impress on us that the Land belongs to God and we are simply short-term tenants.*D3] EXTINCTIONS & PRESERVATION

13. וְשׂוֹר אִישׁ אִשָּׁה אִתּוֹ וְאֶת-בְּנוֹ לֹא תִשְׁחָטוּ בְּיוֹם אֶחָד:

ויקרא כב:כח

The Torah prohibits killing an animal and its child on the same day.

14. כִּי יִקְרָא קוֹן-צִפּוֹרִים לְפָנֶיךָ בְּדָרְךָ בְּכָל-עֵץ אֲוֹ עַל-הָאָרֶץ אֲפֹרָחִים אֲוֹ בְיָצִים וְהָאֵם רִבְצָתָהּ עַל-הָאֲפֹרָחִים אֲוֹ עַל-הַבְּיָצִים לֹא-תִקַּח הָאֵם עַל-הַבְּנִים:

דברים כב:ו

The Torah also instructs us to shoo away the mother bird before taking the chicks or the eggs.

15. (ו) כִּי יִקְרָא קוֹן צִפּוֹר לִפְנֵיךָ - גַּם זֶה מִלֹּא מִצְוַת מֵן אוֹתוֹ וְאֵת זֵנוֹ לֹא תִשְׁחָטוּ בְּיוֹם אֶחָד (ויקרא כב:כח). כִּי הֵטַעַם שֶׁנִּיחָה לְצַלְתִּי הַיּוֹת לָנוּ לִבְלִי אֲכֹזְרֵי וְלֹא נִרְחַם, אוֹ שֶׁלֹּא יִתִּיר הַכְּחוּצָה לַעֲשׂוֹת הַשְּׁחָחָה לַעֲקוֹר הַמִּין אֲף עַל פִּי שֶׁהִתִּיר הַשְּׁחִיטָה בְּמִין הַבּוֹא, וְהִנֵּה הַבּוֹרֵג הָאֵם וְהַבְּנִים בְּיוֹם אֶחָד אוֹ לִקַּח אוֹתָם בְּהַיּוֹת לְהַסֵּךְ דְּרוֹר לַעֲוֹף כֻּלּוֹ יִכְרִית הַמִּין הַבּוֹא:

רמב"ן דברים כב:ו

*The Ramban sees a common thread in both mitzvot. Even though we are allowed to kill and eat animals from certain species we may not cross the boundary into making the species extinct.¹²*D4] HUNTING AND KILLING IN THE WILD

16. וְאִישׁ אִישׁ מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל וּמִן-הַגֵּר הַגֵּר הַגֵּר בְּתוֹכָם אֲשֶׁר יִצְוֶה צִיד חַיָּה אֲוֹ עֹרֹף אֲשֶׁר יֵאָכֵל וְשִׁפְדָהּ אֶת-דָּמָהּ וְכִסְהוּ בְּעֶפְרָה:

ויקרא יז:יג

The killing of wild animals (for food) brings with it a further obligation - to cover the blood after shechita.

17. ואמנם אין לנו להאריך בזה ... שכל דבר שיש בו צורך להאדם לית ביה משום צעב"ח וגם לא שייך צעב"ח אלא לצער ולהניחו בחיים אבל להמית בהמות ... ומשום בל תשחית ודאי ליכא דהרי נהנה בעור וגם אינו עושה דרך השחתה ואמנם מאד אני תמה על גוף הדבר ולא מצינו איש ציד רק בנמרוד ובעשו ואין זה דרכי בני אברהם יצחק ויעקב. ואיך ימות איש ישראלי בידים בעלי חיים בלי שום צורך רק לגמור חמדת זמנו להתעסק בצידה!! ואי משום שדובים וזאבים ושאר חיות הטורפים מועדים להזיק והרי אמרו שהזאב והארי כו' כל הקודם להרגן זכה, גם זה טעות ... הרי אנו קיי"ל כריש לקיש דדוקא כשכבר הרגו ... ואמנם גם זה אינו ענין לנדון דידן דהתם כשבאו לישוב במקום בני אדם והם באו לידם בחול יהרגם ... אבל לרדוף אחריהם ביערות מקום מעונתן כשאין רגילין לבוא לישוב אין כאן מצוה ואין כאן רק לרדוף אחר תאות לבו ועצת הנדמה כטביא. ... אבל מי שאין זה לצורך פרנסתו ואין עיקר כוונתו כלל בשביל פרנסתו הוא אכזריות. ועד כאן דברתי מצד יושר ההנהגה שראוי לאדם להרחיק מזה ועכשיו אני אומר אפילו איסורא איכא שהרי כל העוסקים בזה צריכין להכנס ביערות ולהכניס עצמם בסכנות גדולות במקום גדודי חיות ורחמנא אמר ונשמרתם מאוד לנפשותיכם, ומי לנו גדול ואומן בקי בצידה יותר מעשו שהכתוב העיד עליו והיה עשו איש יודע ציד וכו' ופוק חזי מה אמר הוא על עצמו הנה אנכי הולך למות וגו' ואין מקרא יוצא מידי פשוטו שהיינו שהוא מסתכן בכל יום בין גדודי חיות וכן פירשו הרמב"ן, ומעתה איך יכניס עצמו איש יהודי למקום גדודי חיות רעות? ...

שו"ת נודע ביהודה מהדורא תניינא - יורה דעה סימן י

Hunting for sport and fun is considered to be cruel and inhumane - certainly not a proper pastime for Jews (as the stories of Nimrod and Esav show). It may also be outright prohibited due to the dangers involved.

12. Rambam rules that the mitzvah only applies to kosher species and to shechita ie activities that are basically permitted still have boundaries.

D5] RESPECTING BOUNDARIES OF NATURE

18. אֶת-חֻקוֹתֵי תִשְׁמֹרָה בְּהִמָּתְדָךְ לֹא-תִרְבִּיעַ כְּלָאִים שְׂדֵךְ לֹא-תִזְרַע כְּלָאִים וּבְגֵד כְּלָאִים שְׁעֵטָיו לֹא יַעֲלֶה עָלֶיךָ

ויקרא יט:ט

Certain mitzvot of kilayim require to focus on the boundaries of human intervention in the natural world.

D6] MIGRASH - GREEN SPACES

19. (ב) צוֹ אֶת-בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְנָתַנּוּ לְלוֹיִם מִנְחֵלֶת אַחֲזָתָם עָרִים לְשִׁבְתָּ וּמִגְרָשׁ לְעָרִים סְבִיבֹתֵיהֶם תִּתְּנֶנּוּ לְלוֹיִם: (ג) וְהָיוּ הָעָרִים לָהֶם לְשִׁבְתָּ וּמִגְרָשֵׁיהֶם יִהְיוּ לְבְהִמָּתָם וְלִרְכֻשָׁם וְלִכְלֹל חֵיקָתָם: (ד) וּמִגְרָשׁ הָעָרִים אֲשֶׁר תִּתְּנֶנּוּ לְלוֹיִם מִקִּיר הָעִיר וְחוּצָה אֵלָּהּ אֲמָה סְבִיב: (ה) וּמִדֹּתָם מְחוּץ לְעִיר אֶת-פְּאֵת-קִדְמָה אֶלְפִים בְּאֲמָה וְאֶת-פְּאֵת-נֶגֶב אֶלְפִים בְּאֲמָה וְאֶת-פְּאֵת-יָם אֶלְפִים בְּאֲמָה וְאֶת פְּאֵת צָפוֹן אֶלְפִים בְּאֲמָה וְהָעִיר בְּתוֹךְ זֶה יִהְיֶה לָהֶם מִגְרָשׁ הָעָרִים:

במדבר לה

The Levitical Cities are set up in such a way as to have a 'migrash' - Green Belt - around them.

D7] SUSTAINABILITY

20. וכיון ששמעה הארץ הלשון הזה [פרו ורבנו] עוד רעדה ורעשה ואמרה לפני בוראה 'רבון העולמים! אין לי כח לזון צאנו של אדם'. אמר לה הב"ה אני ואתה נזון צאנו של אדם. וחצו בין שניהם - הלילה של הב"ה והיום לארץ. מה עשה הב"ה? ברא שנת חיים ואדם שוכב וישן והוא מזונו ורפואתו וחיים לו ומנוח לו שנ' (איוב ג:יג) אֲשַׁנְתִּי אֶזְנִי לְנוֹחַ לַי

פרקי דרבי אליעזר (היגר) - "חורב" פרק יא

How can the world sustain the expansion of mankind? Chazal raise this question and respond that Man must spend half the time being sustained from 'sleep' and not from consumption.

E] MODEL 2: BAL TASHCHIT

21. כִּי-תִצְוֹר אֶל-עִיר יָמִים רַבִּים לְהִלָּחֵם עָלֶיהָ לְתַפְשָׁהּ לֹא-תִשְׁחִית אֶת-עֵצֶיהָ לְנֶדַח עָלֶיהָ גִּרְזוֹן כִּי מִמֶּנּוּ תֹאכַל וְאִתּוֹ לֹא תִכְרֹת כִּי הָאָדָם יַעַץ הַשָּׂדֶה לְבֹא מִפְּנֵיךָ בְּמִצְוֹר:

דברים כ"ט

The Torah tells us that the trees may not be destroyed in a siege against a city.

E1] THE NEEDS OF THE ENVIRONMENT

22. כִּי הָאָדָם עַץ הַשָּׂדֶה - הֲרִי 'כִּי' מִשְׁמַשׁ זֵלְשׁוֹן דְּלִמָּא. שְׂמָא הָאָדָם עַן הַשְׂדָּה לְהַכְנֵס זַחֲוֹךְ הַמְּזוֹר מִפְּנֵיךָ [ו] לְהַתְּיַסֵּר זִיסוּרֵי רַעַב וְלִמָּא כְּחֹשֶׁי הָעִיר לְמָה תִשְׁחִיתוּ

רש"י דברים כ"ט

23. [ו] ר"ל שְׂמָא עַן הַשְׂדָּה כְּאָדָם! כִּי דַרְךְ זַנִּי אָדָם שְׁלִרִין עַל עִיר כְּשִׁתּוּפְסִין אִי מֵאֲחַשְׁי הָעִיר מִיִּסְרִים אִוְתוֹ זִיסוּרֵי רַעַב וְלִמָּא כְּדִי שִׁתִּירָאוּ אִוְתוֹן שְׂזַעִיר מִפְּנֵיהֶם לְהַכְנֵס זַחֲוֹךְ הַמְּזוֹר וְלְהַתְּיַסֵּר זִיסוּרֵי רַעַב וְלִמָּא. וְשְׂמָא אִתְּה סְזוֹר שְׂגָם עַן הַשְׂדָּה כִּךְ שְׂאֵם כְּרַתוֹ שְׂשָׂר חִילּוֹת יִרְאִים מִפְּנֵיךָ לְהַכְנֵס זַחֲוֹךְ הַמְּזוֹר כְּחֹשֶׁי הָעִיר וּמֵאַחַר שְׂאִינוּ כִּן לְמָה תִשְׁחִיתוּ:

שפתי חכמים דברים פרשת שופטים פרק כ פסוק יט אות י

Rashi explains that the trees are not to be treated as enemy combatants which can be brought into the world of human affairs. In a sense, trees have the 'right' to be kept out of the destructive world of human life.

E2] THE LONG TERM NEEDS OF PEOPLE

24. כִּי הָאָדָם עַץ הַשָּׂדֶה. וְהַטַּעַם: כִּי חִי בִן אָדָם הוּא עַץ הַשָּׂדֶה ... כִּי חִי נֶפֶשׁ הוּא חוּבֵל ... הִנֵּה לֹא תִשְׁחִית עַץ פְּרִי שֶׁהוּא חַיִּים לְבֵן אָדָם. רַק מוֹתֵר שֶׁתֹּאכַל מִמֶּנּוּ וְאִסוּר לֶךְ לְהַשְׁחִיתוֹ כְּדִי שֶׁתִּבְאֵה הָעִיר מִפְּנֵיךָ בְּמִצְוֹר

אבן עזרא דברים כ"ט

The Ibn Ezra takes a different position on Bal Tashchit. He focuses on the short-sighted nature of destroying the environment in that it will ultimately be to the detriment of people who are reliant on that environment for their life.

25. אמר רב יהודה אמר רב: כל מה שברא הקדוש ברוך הוא בעולמו לא ברא דבר אחד לבטלה. ברא שבלול - לכתית. ברא זבוב - לצירעה. יתוש - לנחש. ונחש - לחפפית. וסממית - לעקרב.

שבת עז:

Chazal emphasize that EVERYTHING created in this world has potential benefit to mankind - even the smallest of creatures.

26. ואיתי לאשמעינן דמותר להמיתם לנורח רפואות אלו אע"פ שאינם מלערים אותך ... ואל יחוס עליהם משום לער זעלי חיים

עין יעקב שם

The Ein Yaakov explains that this gives us permission to kill and use the world around us to heal and help us, or if it is harming us.

Do we also have to destroy the environment for other purposes - eg financial gain? The mitzvah of Bal Tashchit emphasizes that even though there is a short term need to destroy the environment for immediate needs - trees for the siege - we must take a longer term view of what our needs will be in the future.

E3] WANTON DESTRUCTION

27. (ח) אין קוצצין אילני מאכל שחוץ למדינה ואין מונעין מהם אמת המים כדי שייבשו שנאמר לא תשחית את עצה. וכל הקוצץ לוקה. ולא במצור בלבד אלא בכל מקום כל הקוצץ אילן מאכל דרך השחתה לוקה. אבל קוצצין אותו אם היה מזיק אילנות אחרים, או מפני שמזיק בשדה אחרים, או מפני שדמיו יקרים, לא אסרה תורה אלא דרך השחתה.
(י) ולא האילנות בלבד, אלא כל המשבר כלים וקורע בגדים והורס בנין וסותם מעין ומאבד מאכלות דרך השחתה עובר בלא תשחית, ואינו לוקה אלא מכת מרדות מדבריהם.

רמב"ם מלכים פרק ו

The Rambam focuses on the prohibition of wanton destruction - derech hashchata.¹³ On this basis, as long as there is a bona fide need, the destruction of the property is justified. It is not clear how much the need outweighs the benefit of the tree. The Rambam allows cutting down the tree if it is damaging other property or if the value of the wood is high.¹⁴

Chazal lay down certain guidelines on what humans needs justify destruction of trees, and by extension the environment, including:

- If the value of the wood is greater than the value of the tree.¹⁵
- If the destruction is needed for health.¹⁶

E4] AN USUALLY SEVERE CONCERN

28. א"ר חנינא: לא שכיב שיבחת ברי, אלא דקץ תאינתא בלא זמנה

בבא קמא צא:

R' Chanina understood that the premature death of his son was linked to the cutting down of a fig tree before its time.

29. ותו קשה לי למאי אייתי הא דאר"ח דלא שכיב שכחת כו'. תיפוק ליה דאי איכא איסורא מדאורייתא הוא דאסור כנו!! וכי ליכא סכנתא מי שרי? אלא שהוא הדבר אשר דברנו ... דכה"ג מ"מ איכא חששא כדאמרן אף על גב דשרי מדינא ... אף על גב דהוה סבר דשרי מדינא ש"מ דעל כרחך מיהא איסורא דרבנן איכא או סכנתא איתא אפ"ל מכחיש לגופנא. שומר נפשו ירחק ממנו!

שו"ת שאילת יעבץ חלק א סימן עו

R. Yaakov Emden sees in these extreme warnings a very severe concern at cutting down fruit trees even where this would be halachically permitted!¹⁷

13. This applies even when the property involved is ownerless - hefker. See Shulchan Aruch Harav, Hilchot Shemirat HaGuf 14

14. Other poskim eg the Rosh allow cutting down the tree even if the place is needed.

15. Bava Kama 91b.

16. Shabbat 128b. A detailed analysis of Bal Tashchit is beyond the scope of this shiur.

17. See also Destruction Of Fruit-Bearing Trees, Dr. Moshe Gartenberg and Rabbi Shmuel Gluck - Journal of Halacha & Contemporary Society XXXVIII; Fall 1999; Sukkot 5760.

Available at - <http://www.daat.ac.il/daat/english/journal/gartenberg-1.htm>

30. אילן שמשיר פירותיו סוקרו בסיקרא ... סוקרו בסיקרא מאי רפואה קעביד? כי היכי דליחזייה אינשי וליבעו עליה רחמי. כדתניא: וטמא טמא יקרא - צריך להודיע צערו לרבים, ורבים יבקשו עליו רחמים.

שבת סז.

One should daven for a sick tree just like for a metzora! Again - the link between man and the environment.

31. שורש המצוה ידוע - שהוא כדי ללמד נפשנו לאהוב הטוב והתועלת ולהדבק בו ומתוך כך תדבק בנו הטובה ונרחיק מכל דבר רע ומכל דבר השחתה. וזהו דרך החסידים ואנשי מעשה - אוהבים שלום ושמחים בטוב הבריות ומקרבים אותן לתורה. ולא יאבדו אפילו גרגר של חרדל בעולם ויצר עליהם בכל אבדון והשחתה שיראו. ואם יוכלו להציל יצילו כל דבר מהשחתה בכל כחם. ולא כן הרשעים אחיהם של מזיקין שמחים בהשחתת עולם והמה משחיתים

ספר החינוך מצוה תקכט

*The hallmark of a chasid and a lover of good is to protect even the smallest seed in the world. Needless destruction is the mark of a rasha!*¹⁸

32. א"ר סימון אין לך כל עשב ועשב, שאין לו מזל ברקיע שמכה אותו, ואומר לו 'גדל!' ה"ד (איוב לח:ג) הַיְדַעְתָּ חֲקוֹת שָׁמַיִם אִם-תִּשָּׂא מִשְׁטָרְךָ בְּאֶרֶץ גּוֹ' - לשון שוטר

בראשית רבה (וילנא) פרשת בראשית פרשה י

Every blade of grass is special, precious and part of a larger Divine plan which is 'enforced' over the earth. We break it at our peril!

33. אמר רב זוטר: האי מאן דמיכסי שרגא דמשחא ומגלי נפטא - קעבר משום בל תשחית

שבת סז.

Covering a lamp and thus unnecessarily making the oil burn faster is Bal Tashchit.

34. Under the concept of תשחית בל the purposeless destruction of anything at all is taken to be forbidden, so that the תשחית בל of our text becomes the most comprehensive warning to human beings not to misuse the position which God has given them as masters of the world and its matter to capricious, passionate or merely thoughtless wasteful destruction of anything on earth. Only for wise use has God laid the world at our feet when He said to Man 'subdue the world and have dominion over it'.

Rav Shimshon R. Hirsch Devarim 20:20

35. Be a man! Only if you use the things around you for wise human purposes, sanctified by the word of my teaching, only then are you a man and have the right over them which I have given you as man. However, if you destroy, if you ruin - at that moment you are not a man, you are an animal, and have no right to the things around you. I lent them to you for wise use only. Never forget that I lent them to you. As soon as you use them unwisely, be it the greatest or the smallest, you commit treachery against my world, you commit murder and robbery against My property; you sin against Me!

Horeb 398 - R. Shimshon R. Hirsch

E5] CONCERN FOR FUTURE GENERATIONS

36. אמר רבי יוחנן: כל ימיו של אותו צדיק היה מצטער על מקרא זה שיר המעלות בשוב ה' את שיבת ציון היינו כחולמים. אמר: מי איכא דניים שבעין שנין בחלמא? יומא חד הוה אזל באורחא, חזייה להווא גברא דהוה נטע חרובא, אמר ליה: האי, עד כמה שנין טעין? - אמר ליה: עד שבעין שנין. - אמר ליה: פשיטא לך דחיית שבעין שנין? - אמר ליה: האי גברא עלמא בחרובא אשכחתי, כי היכי דשתלי לי אבהתי - שתלי נמי לבראי.

תענית כג.

In the famous story of Choni HaMaagel, he sees people planting trees for future generations just as previous generations did for them.

18. Rabbi Aryeh Levin tells a story about a walk he once took with Rabbi Kook. While they were walking, Reb Aryeh "absent-mindedly" pulled a leaf from a tree. Rabbi Kook stopped and asked him why he did that. "Why I did what?" responded Reb Aryeh. Reb Aryeh relates that Rav Kook illustrated to him how one should be very careful about life, even the life of a leaf!

F] MODEL 3: HILCHOT SHECHENIM AND 'HEZEK'

37. לא יפתח אדם חנות של נחתומין ושל צבעין תחת אוצרו של חבירו ולא רפת בקר. באמת ביין התירו אבל לא רפת בקר. חנות שבחצר יכול למחות בידו ולומר לו איני יכול לישן מקול הנכנסין ומקול היוצאין עושה כלים יוצא ומוכר בתוך השוק אבל אינו יכול למחות בידו ולומר לו איני יכול לישן לא מקול הפטיש ולא מקול הרחים ולא מקול התינוקות

משנה בבא בתרא פרק ב משנה ג

The Mishnayot outline the boundaries of acceptable damage between neighbors. A person does not have the right to cause excess damage - even noise or odor - to neighboring property.

38. ... אין שורין טיט ברשות הרבים ואין לובנין לבינים אבל גובלין טיט ברשות הרבים אבל לא לבינים ...

משנה בבא מציעא פרק י משנה ה

So too, a person may not cause a public nuisance by polluting public areas.

39. רב יוסף הוה ליה הנהו תאלי דהו אתו אומני ויתבי תותייהו. ואתו עורבי אכלי דמא וסלקי אבי תאלי ומפסדי תמרי. אמר להו רב יוסף: אפיקו לי קורקור מהכא. א"ל אביי: והא גרמא הוא! א"ל: הכי אמר רב טובי בר מתנה זאת אומרת: גרמא בניזקין אסור. והא אחזיק להו! הא אמר רב נחמן אמר רבה בר אבוה: אין חזקה לניזקין. ולא איתמר עלה - רב מרי אמר: בקוטרא, ורב זביד אמר: בבית הכסא? אמר ליה: הני לדידי דאנינא דעתאי - כי קוטרא ובית הכסא דמו לו.

בבא בתרא כב

For certain very unpleasant damages, even if the person affected had previously agreed or consented to the damage, this is not binding since we assume that they did not realize quite how badly they would be affected.

40. ... שכל המחזיק בנזק זכה בו כמו שביארנו. במה דברים אמורים? בשהחזיק בשאר נזקין חוץ מארבעה מיני נזקין אלו האמורים בפרק זה - שהן העשן וריח בית הכסא והאבק וכיוצא בו ונדנד הקרקע. שכל אחד מאלו אין לו חזקה, ואפילו שתק הניזק כמה שנים הרי זה חוזר וכופהו להרחיק

רמב"ם שכנים פרק יא הלכה ד

This is ruled by the Rambam who gives the examples of smoke, smells, sewage and dust.

41. The question you have addressed to me concerning the butchers who have bought from the neighbors the right to build an abattoir has reached me. I understand that the butchers have already established such an abattoir and have commenced to operate it. At the outset, it would seem that because they have purchased this right from the neighbors, the neighbors have given their consent to its construction and may not be allowed to retract their consent. However, we see that all the authorities argue that, with regards to damages of smoke and bad odors, a man is not really able to bear them, and therefore we may suppose that even if one agreed at the beginning we may not see this as foregoing their rights in the future. They agreed at the outset since they thought they would be able to live with the damage. However, now when they see and smell it in practice, they see that they cannot do so. Even if, as in our case, they actually sold this right, they may retract their consent and therefore the abattoirs have to be closed.

Rabbi Daniel Estosa - Salonika 17C

42. המניח את הכד ברשות הרבים והלך המהלך ונתקל בה ושברה פטור לפי שאין דרך בני אדם להתבונן בדרך כשהן מהלכין, ואם הוזק בה הרי בעל הכד חייב בנזקיו ואפילו הפקיר הכד, שכל המפקיר נזקיו שאין לו רשות לעשותן מתחלה חייב כאילו לא הפקירן.

רמב"ם נזקי ממון פרק יג הלכה ה

Even if a polluter abandons the pollution and declares it hefker, they are still liable for the damage as if they owned it.

43. והמדקדק בפרק לא יחפור דשיערו חכמים בכל דבר ודבר לפי מה שראוי להזיק. והיכא שידוע קצב וסכום עד היכן ראוי להזיק כתבו השיעורים. והיכא שאין ידוע כתבו בכדי שלא יזיק. כדתנן (שם ב"ב כד:) ומרחיק מנטיעותיו של חברו ומנירו בכדי שלא יזיק - כי דרכיה דרכי נועם וכל נתיבותיה שלום. והקפידה תורה שלא יעשה אדם בתוך שלו דבר הגורם היותו לחברו.

ש"ת הרא"ש כלל קח סימן י

The underlying concept is 'Darchei Noam' - to create a world in which people can live peacefully together.

• How does hilchot shechenim apply in the modern world where air and water pollution can affect millions of people thousands of miles away?